

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXII.

V Ljubljani 24. prosinca 1879.

List 4.

Papeževa enciklika.

(Dalje.)

Vsim poslednjič je znano, s kako silo resnobnimi besedami in s koliko dušno močjo in stanovitnostjo se je vojskoval slavni Naš prednik Pij IX blazega spomina v nagovorih in okrožnicah do škofov vesoljnega sveta zoper brezbožne naklepe in imenito zoper socijalistiško kugo, ktera je že razsajala v taistih. — Obžalovati pa je, da tisti, kterim je izročena skerb za očitni blagor, prekanjeni z goljušnjami brezbožnih ljudi in prestrašeni po njih žuganjih, so do Cerkve zmeraj bili natančljivega ali tudi hudobnega duha, ne da bi bili pregledali, da počenjanja ločništev bi nič ne bile opravile, ako bi vladarji in narodi vedno bili dolžno spoštovali nauk katoliške Cerkve in veljavo rimskih papežev. Zakaj Cerkev živega Boga, ki je steber in podlaga resnice, učí tiste nauke in zapovedi, po kterih se pred vsim skerbí za varnost in mir družbinstva in se nesrečni sad socijalizma s korenino izdira. — Akoravno namreč socijalisti sam evangelij zlorabijo, da bi nepredvidne ložej oslepili in taistega po svoji misli prevračajo, je vendar med njih skazanimi verskimi uki in med najljubeznivšim Kristusovim naukom toliko nasprotje, da ga ni večega: kakoršno družbo ima pravica s krivico, ali kakošno tovarštvo ima luč s temo? (2. Kor. 6, 14.) Zakaj oni, kakor smo omenili, ne jenjajo ponavljati, da vsi ljudje so po natori enaki, in torej terdijo, da ne veličanstvu gre čast in spoštovanje, in ne pokoršina postavam, ako niso kje od njih samovoljno poterjene. Nasproti pa je po evangeljskih pismih enakost ljudi v tem, da so vsi prejeli ravno tisto natoro, da so vsi k ravno tisti previsoki časti otrok Božjih poklicani, in obenem, da je vsim en in isti namen postavljen in mora torej vsak po ravno tisti postavi sojen biti, ter bode prejel po zasluženji kazni ali plačilo. Neenakost prava in oblasti pa izvira od začetnika natore samega, kteri je Oče vsega, kar je v nebesih in na zemlji. (Efež. 3, 15.) Serca vladarjev in podložnikov pa so po katoliškem nauku s vzajemnimi dolžnostmi in pravicami tako zvezane, da se ne le vladohlepnost krotí, ampak tudi nagib k pokoršini labek, stanoviten in naj blagši prihaja. V resnici katoliška Cerkev podložnikom vedno saterja apostolski predpis: *Ni oblasti od drugod, kakor od Boga; ktere pa so, so od Boga postavljene. Kteri se tedaj oblasti ustavlja, se Božji volji ustavlja. Kteri se pa ustavljajo, sami sebi pogubljenje nakopavajo.* In zopet

veleva podložnim biti, ne samo zarad strahovanja, ampak tudi zarad vesti, in dajati vsakemu, kar je kdo dolžan: davek, komur davek; dac, komur dac; čast, komur čast. (Rim. 13.) (Dalje sledi.)

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kerianstva. II.

1. Marija in otroci.

Nek pobožen in učen gospod so že v svojih poznejših letih pisali bogoljubni sestri med drugim te-le lepe besede: „Midva, preljuba sestrice! morava še danes Boga hvaliti, da nama je dal tako dobre starše, da se v spominu še tako rada vračava pod njihovo mirno streho! — Ne vé, draga sestrice! če se tudi ti spominjaš ali ne, kako so naša ranjca mati navadno še dolgo molili potem, ko je v pozni večerni uri že vse počivalo v sladkem spanji. Še le v poznejših letih sem jél to natančneje premissljevati; pa nič gotovšega si ne morem misliti, kakor to, da večí del te molitve je bil za nas otroke po versti. Najini starejši bratje so bili tedaj že po nekoliko z doma, toraj vzroka dovelj, da so molili za nje, a tudi mi mlajši smo kazali marsikako nevarno stran, ki je delala milemu maternemu sercu mnoge skerbi in težave.“

Kaj ne, draga mladina, kako dobro mater so imeli omenjeni gospod! Vé, da tudi vi imate dobre, skerbne matere domá; če je že kteri tako nesrečen, da mu je nemila smert pobrala preljubo mamo, ga iz serca milujem. Vem pa še neizmerno boljšo mater, ktera moli in prosi za vse otroke celega sveta tako priserčno in preprosljivo, kakor ne more moliti in prositi nobena pozemeljska mati! Ta — naj boljša vsih mater je prečista Devica Marija. Marija neprenehoma prosi Boga sicer za vse ljudi, a za otroke še posebej, še naj bolj. Res je, da prečista Devica ljubi ves keršanski svet, in po pravici jo imenujemo Mater in Pomočnico kristjanov; res je, da Marija hoče vsim pomagati, želi vse rešiti, ne zametuje nikogar, kterikoli k Nji pribeži: toda prav posebno nagnjenje ima do keršanske mladine, do nepopačenih „malih“! Pa zakaj?

1. Marija se je od Jezusa naučila otroke tako ljubiti, za otroke posebej skerbeti. Jezus je izvolil tudi sam majhen biti in kakor drugi otroci polagoma rasti, da bi vsim mladim zapustil izgled naj veličastniše svetosti. Pri Njem vidimo v naj lepši podobi vse tiste čed-

nosti, ktere kinčajo in osrečujejo ljubo mladost. Tu vidimo sveto čistost tako nebeško lepo se lesketati, tu vidimo toliko pohlevnost, toliko bogoljubnost, toliko pokoršino, toliko delavnost in postrežljivost, da se ne moremo dovelj načuditi. Sicer pa tu ni najti nič nenavadnega, nič nečimernega, prav nobene imenitnosti in ponosnosti ne; vse je tako tiho in priprosto, tako lepo in podučljivo, tako pobožno in ljubeznjivo, da se z besedo ne dá izreči. Ko je bil prišel Jezus svet odrešit, si je hotel najpred mladino pridobiti, mladino rešiti. Zato je v delavnici v Nazaretu ravno mladini dajal tako bliščeč nebeški izgled. Zato je tudi v svojem očitnem življenju in učenju tako priserčno skerbel za mladino, kakor sem vam že pri drugi priliki pravil. Zato je izrekel tako grozovito gorjé vsim zapeljivcem in pohujšljivcem, rekoč, da mlinski kamen na vratu in smert v globočini morja bi še ne bila zadostna kazen takim, ki mladini nedolžnost jemljó! — Mladenca je še posebej podučeval in mu dal poseben svét keršauske popolnosti. Ravno mladim v prid je delal naj ginljivše čudeže: 12letno deklico in mladenca Najmljanskega je obudil k življenju. In koliko ljubezen je imel do deviškega Janeza! Kako blizo je ta čisti mladenec smel najčistejšemu Jezusu biti! Seboj ga je vzela na goro Tabor, na vert Getzemani — pri zadnji večerji Mu je na persih slonel — in še iz Njegovih umirajočih ust je slišal tolažilno besedo za slovo! — Tako močno pri sercu je bila Božjemu Zveličarju mladina; bila mu je naj ljubši del njegove čede, naj nežniša sadika v njegovem vinogradu, in zato Ga tako lepo imenujemo „Priatelja otrok“.

Pa glejte, vse to je premila Mati Božja z lastnimi očmi gledala in občudovala 33 lét. Od Jezusa se je naučila, kakošen biser in kolika dragocenost je otrok, je mlada dušica! In ker je njeno serce Jezusovemu tako podobno v vseh rečéh, menite, da mu ne bo enako tudi v ljubezni do otrok? In če je Jezus že umirajoč rekel: „Mati, glej tvoj sin!“ ali menite, da ne bode Marija najpred sprejemala onih za svoje otroke in najpred odperala svojega maternega serca onim, ktere je njen Sin tako silno ljubil in varoval? Zato, ker je Marija Jezusova Mati, je tudi mati vsih otrok in za nje ima svojo prvo ljubezen, prvo skerb. Kakor je Jezus klical: „Pustite male k meni“, tako tudi Marija kliče po besedah sv. Cerkve: „Kdor je majhen, naj pride k meni!“

2. Marija vé, da je mladosti čas naj dražji čas, da je bogoljubnost in nedolžnost mladih lét neprecenljive vrednosti.

Kaj ne? sej imamo že mi navadni ljudje neko posebno spoštovanje in ljubezen do prav dobrega, nedolžnega človeka. Nič se nam ne zdi tako lepo, tako ljubeznjivo in tolike cene. „Karkoli se tehta, govori sv. Duh, ni toliko vredno, kakor čista duša.“ In če že mi grešni ljudje tako sodimo, kaj še le oni, ki so sami med svetniki? O, vai veliki in imenitni učeniki sv. katoliške cerkve (n. pr. sv. Vincencij Pavljan, Francišek Ksaverij, Gregorij, Avguštin, Vincencij Fererij, Karol Boromej, Francišek Saleški, Alfons Ligvorij in brez števila družih), ki so čas in učenost v čast Božjo obračali v vinogradu Gospodovem, vai so imeli radi z mladino opraviti. In zakaj pač? Ravno zato, ker imajo otroci še nedolžno, čisto, priprosto, dobro serce. Pri takem poduku, med malimi, so spoznali, zakaj je Jezus otroke tako zelo ljubil, jih objemal in blagoslavljal.

Pa pomislite zdaj; Marija, blažena Mati Božja, vé in zná tisočkrat bolje čislati nedolžnost in čistost, kakor naj večí svetniki. Marija le predobro vé, da vsak, kteri se v mladosti ne zgubi med posvetnjake, temveč svesto in stanovitno služi Bogu — kar ima naj boljšega, naj lepšo cvetlico svojega življenja, prinese Bogú v dar, ki je v Njegovih očéh ves čist in neomadežan, ves ljubez-

njiv in prijeten. Mariji je pri tem nekako tako, kakor vertnarju. Vertnarja veselijo sicer vse cvetlice, vse drevje in sadje po vertu, ki ga oskerbljuje; toda naj bolj je vesel prvih cvetlic, ktere koj po odhodu merzle zime cvetó, naj bolj všeč mu je prvo sadje, ktero v zgodnjem poletju dozoreva. Tako Marija sicer ljubi vse kristjane, ki so dobre volje in jih sprejema za svoje otroke; pa naj večje veselje ji vendar delajo še nedolžni otroci, verli mladenči in bogoljubne device. Ti so tako rekoč prve cvetke, prvo sadje na cerkvenem vertu; to so posebni prijatelji, to so izvoljeni ljubljenci Marijni.

Sv. pismo nam pripoveduje prav ginljiv izgled, kako veliko ljubezen more imeti mati do svojega otroka. Beremo namreč, da je moral bogoljubni mladi Tobija za delj časa zapustiti dom svojih pobožnih staršev. Ker se je predolgo na tujem mudil ter ni mogel o pravem času domú priti, je bila njegova mati zelo zelo žalostna. V svoji veliki žalosti je hodila vsak dan na polje in se je hrepeneče ozirala proti tistemu kraju, od kodar je imel priti preljudi njen sin. Hitela je celó na verh gore, kjer se je daleč na okrog vidilo, da bi tako tem prej in lože zagledala svojega sina, ko pride. Slednjič ga zagleda in njeno jasno maternó oko koj v daljavi spozná svoje predrago dete, vsa v veselji teče možu povedat: „Tvoj sin pride!“ — Kakor se je oko te dobre matere brez mirú in prestanka oziralo po pobožnem otroku; tako tudi vedno čuje tam góri-le v nebesih neko oko nad otroci Božjimi, nad mladino: in to je — maternó oko Marije Device! O gotovo, na ljubo mladino zlasti obrača deviška Mati Božja svoje oko; za njo je naj bolj v skerbéh; nje ne more pozabiti, ne more zapustiti; njo želi pred vsem rešiti, da bi mogla enkrat pred tronom nebeškega Očeta ob smerti slehernega veselo sporočiti: „Glej, tvoj otrok pride!“ Marija le predobro vé, kako nezmérno važen je mladosti zlati čas, kako neizrekljivo veliko je ležeče na njem. Marija le predobro vé, da, kadar je mladost pridobljena, je vse življenje pridobljeno, je duša rešena, je nebó zagotovljeno; če je pa mladost zgubljena, tedaj je vse življenje omamljeno in okuženo, duša je v največi nevarnosti, nebo žaljuje, pekel se veseli. Marija tudi vé, kako lepa, neprecenljivo lepa je duša, dokler se leskeče v sveti nedolžnosti v neomadežani čistosti! Oh njeno čisto maternó oko ne more gledati, kadar bela nebeška lilija nedolžnosti glavico pobeša, véne — zgine!

(Konec nasl.)

Slovenci in svetlišča na Nemškem.

Znani penezoznanec (numizmatik) dr. Arnold Lušin pl. Ebengreuth obogatil je zgodovino domače kulture s zanimivim delcem: „Die windische Wallfahrt an den Niederrhein. Trier, 1878.“

Malo znane in večidel pozabljene prigodbe razverstil je učeni pisatelj v 4 oddeke, ter znanstveno in strogo umoslovno govori o pričetkih hodočastja (romanja), o posebni kroniki, o verstitvi in obredu pri potovanju, ter o vstanovah v korist romarjev, naposled o sveršetku obiskovanja svetišč na Nemškem po Slovencih. K temu priloženo je petero pisem (aktov) po originalu od 1775 in 1776, ki pojasnujejo tečaj in sklep božjih potov; njim pridjana je spominica v. č. gosp. Dav. Terstenjaka. Pristavek naznanja nam rokopise od 1643, 1706 pa 1713 o pogostovanju potnikov.

* * *

Pobožno serce in spokorni duh žene človeka celó čez meje svoje ozke domačije in domovine. To se ne

pogreša tudi pri bogoljubnem Slovencu, kateri se rad pridruži duhovni vojski, da si z orožjem ponižne in zapljlive molitve pribori neminljivo blago n. pr. na ss. Lušarjih, v Marijinem Celji, ali če je mogoče, celó v Rimu, v Jeruzalemu i. dr.

K svetiščem po Slovencih obiskovanim šteje se tudi ono v mestu Cah-u (Aachen) ob Reni. — Izročila naznanjajo, da je bil sv. apostelj Tomaž tri Modre v Perziji pozneje kerstil, in so potem sami ondod sv. evangelij oznanovali. Njih svetinje so bile prinesene v Carigrad, potlej v Milan, in od ondod po nemškem cesarji Miroslavu Rudečebradu (če ne že po Karolu Velikem) v Kolonijo ali Kolin, kjer se častijo še dan danes. (Ott, Leg. str. 60.) V teku časa so jih izpostavljali v očitno češčenje; ali od 13. stoletja počenši le vsako sedmo leto od 10. do 24. rožnika. Sicer so se samo novoizvoljenemu vladarju pokazale o njegovem kronanji.

Vzroki in nagibi k romanju so bili različni. Gostoma prigodilo se je, da je spokorni grešnik na smertni postelji odločil, naj se za pokoj njegove duše opravi več božjih potov. Sprejemali so jih pokojnikovi nasledniki, ali pa so se iz zapuščenega premoženja najemali namestniki. — Božje poti bile so pa nalágane tudi kot sadostilo za kakšno hudodelstvo, zlasti pri umorih. Ako namreč ubojstvo ni bilo iz zvijače in če se je morilec „pogodil“ s sodnikom, takrat je prišlo do dogovora. Rodbina ali prijatelji obojnih nasprotnikov sporazumeli so se o tem, kakošna dobra, bogoljubna in spokorna dela da mora zločinec prevzeti za dušo umorjenca, v čem da mora odškodovati njegovo družino itd. Za prvo nakladala se je vselej božja pot (kolikor je pisavcu znano).

Tako potovanje godilo se je pogosto iz jugo- in severo-slovanskih krajev. Navadno se je to oznanilo z lece v cerkvi. Krivec moral je potovati osebno ter se pri povratku izkazati s spričevalom, da je resnično opravil pobožnost. V redkih slučajih smel si je krivec poslati namestnika, n. pr., ako je to potovanje bilo zločincu nemogoče oziroma na njegov stan, če je moral ravno tisto svetišče večkrat obiskati, ali kadar mu je bilo naloženo v obče opraviti več božjih potov.

Razun posameznih božjepotnikov nahajamo, da so že v 13. stoletju ljudje iz naših slovenskih krajev skupoma v množicah potovali na razne milostne kraje. Med temi posebno radi k spodnjemu Renu vidit in počastit svetinje v Cahu, Kolinu, Kornelimonastiru, Trieru...

Čas, ko se je skupno potovanje začelo, ne more se določno zaznamnjati. Thulden stavlja ga v l. 1202, ali vsaj ktero sedemletje pozneje. Vido Fišer pa, ki je procesije 1755, 1762 in 1769 spremljal kot slovenski „tolmaetscher“ (tolmač), govori o 500letni navadi tega romanja.

Tudi o povedu skupnega obiskovanja svetišč nimamo določnih poročil. Joannis, izdajatelj „Rerum mongantinarum“, omenja, da potujoči „Bečani“ že več stoletij prihajajo v Cah v velikem številu iz Ogerske, Štajarske, Koroške in Kranjske vsako sedmo leto vsled neke obljube avojih predstarišev. Znameniti renski stariobram (1739) pa kaže na obiskovanje relikvij ss. 3 Kraljev v Kolinu. Da se ljudstvo o neverjetno silni suši ogne žugajoče lakote, napotilo se je v ogromni množini iz Ogerske proti Kolinu, da ondi po priprošnji ss. 3 Kraljev izprosi pomoč zoper grozečo nevarnost. Ravno so božjepotniki začeli ondi opravljati svojo pobožnost, že se je v njihovi domovini nalilo obilno dežja.

Da so se božje poti redovno ponavljale že v 14. stoletju, pričajo nam zanesljiva poročila. To dokazujejo tudi vstanove posebnih darilnikov (oltarjev) v stolnici mesta Caha.

Če prav poročila iz 14. veka govorijo zelo določno o redovitem potovanju vsako sedmo leto, vendar ne razločujejo potnikov po narodih. Začetkom 15. stoletja še le odločujejo Ogre in Slovence od ostalih deržavljanov.

Čudno je to, da so Nemci potnike imenovali „Hungari“ ali „Bečani“ (Dunajčani, Wiener), akoravno večina njih ni bila ne iz Beča ali sploh iz nemško-avstrijskih krajev, ne iz Ogerske, temuč so bili Slovani, in sicer Slovenci iz Koroške, Kranjske, Štajarske in iz sosednje-sloven-kega dela na Ogerskem. Leta 1454 prišlo je toliko Slovencev (Windische u. Ungarn), da so prinesli seboj čez 150 velikih sveč voščenic. Ko so neko sredo namenili izpostaviti svetinje, bilo je v Cahu toliko ljudstva, da je glavarstvo dalo mestne vrata zapreti; a zunaj mesta pred vratom bilo je zbranega toliko množstva, „da se ne more dopovedati“. Hleb kruha veljal je 2 šilinga, kvart vina 5 šilingov. Da se ognejo kaki nesreči, bil je za Slovence in Ogre odmenjen poseben prostor, od koder so gledali izpostavljene svetinje.

Za Slovence bil je poseben obrednik — „Alt-Wenthen oder Ungarn Ordnungs-Büchlein“. Iz njega so službeniki pri svetiščih mogli spoznati tako zvane „Ogre“, ki „že več stoletij vsako sedmo sveto leto prihajajo iz pokrajin od solnčnega vzhoda, da počastijo ss. 3 Kralje“. Doma so bili na Kranjskem, Koroškem in Štajarskem, — „Krainland, Kaernten und Stayrmark, dessen Umbkreis stossen an den Golfo di Venetia und an die türkischen Graenzen“.

„Pro Ungaris autem habentur (?), si Carniae, Carinthiae, Croatiae cives sint, ejusque rei testimonium habeant“ — priča Thulden. Té „Ogre“ je „scriba communitatis“ pozdravljal „in der wandalischen sprach“ z besedami: „Ste vi Slovenci?“ Na njihov odgovor reklo se je po obredniku: „Dobru, dobro“. — „Od kóth ste vi?“ Potniki povedali so kraj; Nемец je že razumel besedo „iz Kranjske“ ali „Štajarske“ ali „Koroške“, pa je po obredniku odgovoril: „Je prau, zhe dobro“. — „Kam greste vi?“ Ko je vprašalec zaslišal ime svetišča, odgovoril je: „Prau, nu dobro, zhe prau.“...

Število romarjev bilo je že v prvi polovici 16. véka znatno; zmanjšalo se je pa vsled razširjanja reformatorskega krivoverja (luteranstva); v 17. in 18. stoletju bilo je njim število med 100 in 200. Zadoje leto 1769 potovalo je 265 ljudi.

Kar se tiče postrežbe in stanovanja, vse to dobili so potniki zastonj. Ob Porenji bilo je mnogo hospitalov (romarskih gostiš) za prenočevanje in počivljanje; včasih dobivali so tukaj še brašna za pot. V Solnogradu, pa tudi v drugih mestih čakala je tolmača nova obleka, a božjepotnike zmerna pojedina. V Moguču (Mainz) počivali so po dva dni brezplačno; razun tega dobil je vsak za pot po dva „krapca“. Ista sreča zadela jih je na povratku; vendar le tistega, ki se je izkazal s spovednim listkom. Jednako bili so oskerbovani v Andernaku celih 14 dni. Ako kje ni bilo gostiš, bili so pripravljene šotori.

Najboljše godilo se je potnikom v Kolinu, kjer je razun ostalih dobrotnih naprav bilo 8 hospitalov, 2 bolnišnici in 2 gostilni. Ondi ostajali so „windiški hodočastniki“ do 6 tednov (od 18. vel. travna do 30. rožnika); dobivali so kruba, piva, vina, slanine z bobom sli drugim sočivjem, o postnih dnevih pa rib in sira.

(Konec sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane, 22. pros. (25letnica.) Prav serčna slovesnost je bila danes v predmestu Ternovskem, namreč:

25letnica, odkar so ondodni prečast. gosp. fajmošter Fr. Karun prevzeli ondodno faro. Preveč spoštujejo pridni ondodni prebivalci svoje duhovne pastirje, da bi bili mogli ta imenitni dan brez posebne slovesnosti memo pustiti. Že v predvečer so čitalniški pevci prav izvrstno peli pred duhovsko hišo. V dan sam, 22. t. m., so s jutraj slovesno priterkavali, o poli šestih je eden g. župnikovih prijateljev obilnim zbranim duhovnijanom pojasnil pomen tega dneva, potem je bila tiha sv. maša z blagoslovoma, asistenco, in „Te Deum“.

Ob osemih pa so se napolnile sobe duhovske hiše z gospodi, gospémi, z gospodarji in ženami, s pevstvom in drugimi vošilci in vošilkami. Pričele so se razne vošila, cele deklamacije, v imenu cele duhovnije, v imenu pevstva itd. Pevkinje so pele pesem, nalaš za ta namen složeno, od č. P. Angelika z napevom prevedeno. Preč. gosp. jubilant je potem precej obširno na priserčne vošila odgovoril in se prav priljudno zahvalil svojim dragim farmanom. Dalje so izročili tudi prelepih daril, med katerimi je posebno znamenit album z raznimi fotografijami, kakor sv. Očeta Leona XIII, milg. kneza škofa, gosp. jubilanta, Ternovske cerkve, precejšnjega oddelka ternovsko-krakovskega predmestja, s čolnarji na Ljubljani itd. V sredi albuma je bil prav drag zlat spominek in spodej muzika.

Gosp. Žagar je pričujočim naznanil, da so premil. gosp. knez in škof prečast. gosp. župnika o tej priliki izvolili za „kneso-škofijskega duhovskega svétnika“ in v veselje vseh je v albumu muzika zaigrala. Prihajali so tudi drugi vošilci iz mesta, zlasti gg. duhovni. Predpoldne pa se je pripeljal mestni gosp. župan Lašan z več odborniki srečo vošit, in je naznanil g. jubilantu, da ga je tudi mestni odbor ravno sinoči počastil in izvolil za ljubljanskega meščana. Zarés, lép in slovesen je bil ta dan za pastirja in ovčice. Slava obojim!

Iz Leskovic, 14. pros. Iz mnogih krajev se bere po časnikih, kako službo Božjo obhajajo. Naj se tudi razglasi, kako tukaj Boga častimo. Vsaki veliki praznik (po direktorji fest. I. Cl.) je sv. maša z blagoslovoma. Zapoje se (po Compend. Ritual. Rom. dioec. Lab. pg. 275, št. 30 officiator in supremo altaris gradu ss. Sacramentum ante faciem tenens se vertit od populim, cantans): „Tantum ergo“ z monštranco v roki proti ljudstvu obrnjen. Preden na koro odstavek končajo, se ljudstvo blagoslovi. Obrednik pravi št. 276: „Erga finem hymni, t. j.: proti koncu pesmi. Da je med blagoslovljenjem vse tiho na koro in po cerkvi, ker S. R. Cong. tako določuje, se tako umeva.

V takih praznikih je tudi peta sv. maša. Na koro se poje latinska maša. (Molitor in hon. s. Fidel. a Sigm.) Mesto dolzega „Credo“, za „Offert.“ in po povzdigovanji se zapoje domača slovenska primérna pesem o dotičnem prazniku; ker sv. Cerkev izločno latinsko petje zahteva le pri slovesnih ss. mašah. Peta sv. maša pa še ni slovesna, tako namreč uči cerkvena pratika ali Direktorij. Str. 11 št. 2. drugi odstavek pravi: Advertendum est, quod Missa permittatur, quae quidem solemniter aut saltem in cantu celebrari debet, t. j., maša naj bo slovesna ali vsaj peta. Peto mašo ima lahko vsak duhoven, slovesne pa en sam še imeti ne more. „Ordo cultus divini“ pravi str. 6, št. 20: Da bodo tudi tiste občine, t. j., fare, v kateri je po en sam dušni pastir, zamogle službo Božjo imeti, se kaplanom matere fare dovoli take praznike v tiste fare iti. Pri nas je toraj le peta, ne pa slovesna sv. maša, se tedaj z dobro vestjo tudi slovenska pesem o dotičnem prazniku poje.

O Marijnih praznikih so popoldne po stari navadi pete litanijske Matere Božje. Pri teh ljudém neizrečeno priljubljenih litanijskih vsi — stari in mladi, moški in

ženske — kaj navdušeno, sraven pa tudi pobožno odpevajo navadne odpeve. Tih odpevov imamo mnogo, tukaj se poje dotičnemu Marijnemu prazniku priméren odpev, kakor jih je dobiti v mnogih od preč. knezoskofijstva poterjenih molitvenih knjigah. Tukaj je namreč splošna misel, da se vse pesmi, ki se v takih poterjenih mašnih bukvah nahajajo, smejo tudi v cerkvi prepevati. Taki peti odgovori močno pospešujejo pobožnost in vse tako petje „Ordo cultus divini“ na str. 2, št. 5 močno priporoča. A. M.

Iz Štajarskega. (Vse mine. Vmeščenje.) Ob progri Maribor-Ptujski, ob levem bregu Drave, dviga se prijazen hribček, s kterega Dravske poljanice in njihove sosede hribovce posdravlja grad Kačnjak, sedaj lastnina Friderika grofa Attemsa. S tega kraja napaja ti dušo krasni razgled na daleko in široko, a gradova znotranjost prestavlja te v davno minule čase. Tukaj vidiš zanimive reči, ki jih je Žiga baron Herbersteinski sam nabral na svojem potovanju. Starine sploh učijo te zgovino; one ti pridigajo iz grada kakor iz sosednje prijazne B. D. Mariji posvečene cerkvice. Vse nam oznanjuje neminljivo slavo Božjo, pa slabo moč sveta in njegovih proizvodov. Na tako premišljevanje nas je posebno še opominjal mili glas zvona, ko je 30. kim. m. l. tamošnjemu verlemu pastirju zapél pesem žalostinko, da nam potok življenja na jedni strani komaj izvira, dočim ga na drugem kraju že morje večnosti požira. Župniku Jak. Holcu je rečeni dan zasvetila luč boljšega življenja. Zemeljska žalost bratila se je z večnim veseljem. Šaj smo ločeni le za kratek čas, pa še to ne povséma. Vidili se bodemo zopet!

Temu nasproti pa so zapuščene ovčice dočakale tudi beli dan radosti. Dobili so novega voditelja. Dosedanji provizor — čast. gosp. France Ozmec — prevzél je vodstvo farnikov 6. pros. t. l. med ginljivo cerkveno svečanostjo. Povzdigovalo jo je zlasti to, da je patron, inful. prepozit, dekan in nadžupnik Ptujski, preč. gosp. M. Modrinjak, osebno prišel v kljub slabemu vremenu. Naš gosp. France je prvi, ki ga je novi patron prezentoval; to je bila letos prva inštalacija v naši episkopovini, in sicer prvo nedeljo v nastopivšem letu. Glasno pokanje možnarjev oznanovalo je daleč na okolo veseli praznik ter privabilo silno množino ljudstva. Veliko prijateljev in tovarišev počastilo je s svojo navzočnostjo sodelavca v vinogradu Gospodovem. V ljubeznivi cerkvi zbrana množica je celo zavzeta spremljala patronove krepke besede, ki je razlagal dolžnosti župnikove do izročnih mu vernikov in nasprotno. Medsebojno prijateljstvo in pomoč poživiljalo se je pri obedu, po kterem je nepričakovano razveselil zbrane gostove in novega soseda grof Attemsa, ki je prišel na svoje posestvo.

Gospod novak kapelanoval je pri sv. Petru in pri sv. Martinu (pod Mariborom). Kot oskerbnik na Ptujski gori razodeval je skerb za lepoto svetišča Božjega. Kot provizor v Ljutomeru oskerbel je prostrani cerkvi (med drugim) lično malarijo na presno v prezbitteriju. *) Tukaj si je bil nakopal hudo bolezen; trije zdravniki, misleč, da ni več pomoči, so ga celó bili zapustili. Zanašamo se, da je to bilo od sgoraj le skušnja za njegov trud v prid Božje časti. To smemo terditi tem bolj, ker je pri svojem prijatelju in bivšem tovaršu č. gosp. M. Pavšinu popolnoma okreval ter v najboljšem zdravju in pri znani dobri volji prevzél vodstvo izročnih mu vernikov pod svetjem Bl. M. Device. — Mnogaja ljeta!

M. K.

*) S prizadevanjem sedanjega župnika č. g. M. Šinka spremenila se je vsa cerkev v pravo krasoto. Pis.

Misijonske sporočila r. P. Valjavca.

LXI.

Blagoslovi presv. Serca Jezusovega na Jančem
od 11.—18. vel. travna 1873.

G. župnik jančarski je prosil treh očetov iz družbe Jezusove za svoj misijon. Pa ni se mu vstreglo s tremi, dva patra samo sta prišla: kajti duhovnika je mala, le nekoliko čes 700 duš šteje, in toliko že opravita dva patra naša, so bile misli o predniku.

Odločen je bil za to poslanje o. Starè in jaz. A P. Starè se skesá večer pred odhodom na Janče, boječ se, da bi se mu kaj ne naredilo v persih, ker ga je pod vratom boleti začelo, pri začetku pers — in tako je šel namesti P. Staréta, P. Kos na misijon jančarski.

Takorekoč iz spovednice na voz sva se usedla 10. majnika z o. Kosom. Toliko je bilo ljudi od 7.—10. maja, ljudi za spoved v Repnjah od vseh krajev kranjske zemlje, da kar nič ni bilo odloga po Gorjanskem misijonu. Župnik jančarski je sicer pisal, da je epidemija vratna v jančarski okolici, pa da vse eno upa sv. misijona na Jančab, če prav so mu hudo pribijali, da ne bi imel misijona za svojo duhovnijo ravno o tem času. Župnik se zanese na Božjo pomoč in pričakuje, da se bo gotovo spolnila njegova davna želja ter bo sv. poslanje na Jančab. Bil ga je uslišal Bog, ako prav je nasprotni veter vlekel iz vseh krajev. Misijon je gotov, ko se odpeljeva 10. majnika s P. Kosom proti Ljubljani.

Pot do Ljubljane in sosterške višave je bila prijetna, toliko vsaj, da ni dežilo, ko je poprej več časa kar lilo iz oblakov.

Ob šestih zvečer sva ugledala Janče in župnika janškega, ki nama je prišel naproti s svojimi možmi. Pri kapelici Matere Božje, ki jo je on dal sozidati, revno pa čisto ozaljšani, naji je čakal v talarji, z razpelom na persih. Ko se pozdravimo, mi dá razpelo poljubiti in prosi, naj mu blagoslovim Janče in jančarsko polje s kropilom pomočenim v blagoslovljeno vodo. Potem se vzdignemo počasi in gremo vsi péš proti farni cerkvi, kjer ljubo in vbrano v pozdrav priterkavajo nama lepi janški zvonovi. Pozdravimo sv. Rešnje Telo v farni cerkvi sv. Nikolaja in gremo v beli župni dom jančarski, ki po vsem Gorenjskem prijazno in ponosno gleda s svojega prijetnega hriba zraven cerkve. Tu naji predobri župnik nazdravi s čašo dobrega vina in nama sgornji del hiše odkáže v prebivanje. Tu sva bila tako srečna, da sva spet enkrat imela vsak svojo scbo, kjer se človek zamore vsaj pošteno odpočiti.

Med tem, ko je P. Kos brevir molil, sem jaz šel s g. župnikom na bližnji homec. Zares veličasten ti je razgled s tega jančarskega hriba, ki je sosed farni cerkvi in župnemu domu. Ogledal sem si prekrasno okolico. Iz blizo in daleka nižave, planjave, v obrobji velikanske gore krog in krog. Stol, Storžec, Záplata, Kóčina, Grintovec, Ojstrica, Radoha v severu, proti vzhodu najviše štajerske gore, v jugu hervaške, v zapadu pak se ti blišči Triglav v snegu še, Nanos, bloške gore brez snega, v naj čistejši beli obleki Šneperk in zadnji je viditi Klek v južnem zapadu. Vse to ti je tolikanj lepo, veličastno gledati, da se ne more oko ločiti od tega veličastnega in velikanskega pogleda.

Zdravo Marijo svoní. Oh kako lepo je moliti na tem hribu janškem pozdravljenje angelovo! Človeku se serce od miline topí na tem krasnem razgledu.

Kličejo k večerji. Povečerjamo in gremo spat. V tej hiši duhovski, kedar tuli zunaj vihar in strele švigajo po nebu, je človeka malo strah, ker življi imajo

tu na Jančem čudno moč. Pred kratkim je udarila strela nekam na ta hrib, o katerem sem govoril. Strela se razleti in več ljudi pobije, celó v župni dom je prišel nje puh, močan tako, da je stričnica, osemnajstletna deklica, kar padla zadeta — od puha. Župnik je ravno pisal lističe za misijonsko spoved. Strela ga je tako prestrašila, da je na lističe večkrat zapisal: „pro remissione“, namesti: „pro missione“. Čudno je bilo to predznanje. Zdelo se je župniku kakor bi se bilo vse zavezalo zoper misijon, vsi življi, kakor bi bili raspreženi zoper njega. Epidemija okoli in okoli Janč, briči iz Litije oznanjujejo ljudém, da na Jančem ne bo misijona. Enega hočejo po vsi sili zdravega za norca narediti, da bi se jančarski misijon ustavil. Ljudje domači ne verujejo svojemu fajmoštru, da bode zares na Jančem misijon. Le križ veličastni na nebu, ki so ga ljudje poprej svetlega vidili nad Jančem, je terdil, da bode misijon.

In tako je vaemu temu vkljub res bil na Jančem misijon ob času oznanjenem, kakor ga je znanje lepo oznanilo.

11. majnika ga začneva z o. Kosom, na god sv. Franciška Hieronima. — Od tega dneva zjutraj do sklepnega dneva misijona, do 18. majnika, je bila janška gora obljudena, cerkev sv. Nikolaja na Jančem polna po trikrat na dan od nedelje do nedelje. Vreme je bilo sicer na moč prijetno. Vse je vabilo kmeta in kmetico na polje — pa Jančarji in Jančanke le hodijo v cerkev namesti na polje, ker se bojijo dnov zveličanja zamuditi tudi oni. In bili so res dnevi zveličanja, ker prišli so v cerkev k spovednicam taki, katerih ljudje že dolgo dolgo niso vidili; — misijon jih je siloma privlekel.

Stanovski nauki in spovedi po stanovih so se lepo verstili. Da se je pazno, jako pazno na Jančem poslušalo, ni treba spominjati. Vsaki govor je šel do serca, in ljudje so bili neizrečeno veseli sv. poslanja.

Predzadnji in zadnji dan smo imeli na Jančem voditelja žandarjev, ktereja je litijski glavar v misijon poslal. Bil je vselej pri govoru. Se vé, da ni nič drugega čul kakor verske resnice v cerkvi. Nič ni dobil zoper jezuita — še celó toliko je spoznal, da je po govoru od vere rekel janškemu gosp. župniku: „Es ist wahr, einen Glauben muss man haben, sonst ist man dumm, man unterscheidet sich ohne Glauben gar nichts vom Vieh.“ To je: „Res je, vero mora človek imeti, brez tega je živina, brez vere se čisto nič ne loči od živine.“ Bodála in smodnika na mirnem Jančem to pot ni nič potreboval, še nobene žal-besedice mu ni bilo treba. Za moje ime bi bil rad zvedel. Po govoru od vere vpraša župnika janškega: Wer ist denn dieser Herr? Der Pfarrer. Wenn Sie wüssten, was das für ein Mann ist! Mit unserm Herrn Landes Chef Grafen Auersperg sind sie Dutzbrüder. Kakor bi bil odrezal, je bilo po teh besedah vsacega spraševanja konec. In res sva se tikala z deželnoim predsednikom kranjskim grofom Auerspergom: ker bila sva sošolca na gimnaziji ljubljanski nekoliko časa.

Nedeljo dopoldne je bil sklep misijona. Po skončani župnikovi maši je bilo vse v dobri uri pri kraju. Mirno in redno se je začelo sv. poslanje, mirno in redno je bilo dokončano. Župnik dolski in iz Štange, ki sta bila pričujoča pri sklepnem govoru z domačim župnikom pred oltarjem, sta oba prosila sv. misijona, janški pa za ponovljenje prihoda leto. Dolski župnik je moj součenec — in ta ni le prosil misijona, tudi za govor in sv. mašo na dan sv. Margarete, zavetnice dolske duhovnije, me je prosil, ker bo obhajala takrat dolska fara stoletnico in bi rad enega naših imel.

Po skončanem obedu sva se zopet usedla z o. Kosom v spovednico in sva še čes sedmo uro spovedo-

vala. Tako naslednji dan do pol enajstih. Potem je bilo kratko kosilce. Gremo še sv. Rešnje Telo počastit in Mariji se zahvalit in poljubit misijonski križ, — pa so zapeli ljuboglasni svonovi janški iz visocega svonika. Lepo in dolgo so priterkavali Jančani nama za odhod po lepi goraki, za misijon popravljeni poti, proti Lazam. Župnik janški je šel z nama in nekaj domačih duhovnikov do kolodvora. Ko blisk sva šinila v prostorni železniški voz, še roke ni bilo več časa podajati dobremu župniku, tako hitro smo sderdrali proti beli Ljubljani. Bog naj bo s pastirjem in čedico, očiščeno v misijonu!

Marija pomočnica.

(Prosto poslov. po: „Maria Dich grüssen wir!“ „Cantate“, stran 82.)

Marija, dobra Mati,
Hiti na pomoč!
Ti čemo čast dajati.
Hiti na pomoč!
V dolini solzni nas
Smiluj se vsaki čas!

Po svojih nam britkostih,
Hiti itd.
Prosimo te v slabostih,
Hiti itd.
V dolini solzni itd.

Po strašnih mukah Sina
Obvari nas pogina.

Naj milost zadobimo,
Se grehov vsih rešimo...

Da smo bogaboječi,
In v čednostih rasteči...

Sramôt, kregu zavisti,
Stanove vse očisti...

Zatrì nečisto znanje,
Pobôj, preklinjevanje...

Nam serčne rane celi,
Tolaži, razveseli...

Ubogim v stiski hudi
Dobrotnih serc obudi...

Nesrečnim, zapušeni,
Popotnikom sgubljenim...

Bolnikom v grozni sili,
Otcznim s tolažili...

Odverni grehov kazni,
In z Bogom vse sprijazni...

In pred vojskó, morijo
Obvari domačijo...

Da polje nam obilo
Bo živeža rodilo...

Poterjaj v veri pravi,
Ves krivi uk odpravi...

Da skoraj bo blagrena
S pastirjem čeda ena...

O prosi za vse drage,
Pa tudi za neblage...

V življenji, smerti, zmiraj
Se milo v nas oziraj...

V nebó daj vaim kdaj priti,
S teboj Boga častiti...

Radoslav.

Razgled po svetu.

V Rimu so v Panteonu obhajali obletnico po kralju Viktor Emanuelu. Časniki liberalnega načela so z živimi barvami naslikali ne le slovesnost, ampak imenovali tudi osebstvo, katero se je vdeleževalo in katero se ni vdeleževalo teh mertvašnic. Pa kakor so lansko leto mertvašnice po slavnem Piju IX v pozabljivost potopile ves kinó in vse mertvašniške prisiljenosti po kralju, tako se je nadjati, da bo slovesnost obletnična visoko prekosila ono, ktera se je te dni obhajala, in to ne le gledé vdeležitve, ampak tudi v veličastvu. Kaj pa bode v nebesih? Pač bodo Piju IX posebno čestitali tisti nebeščani, ktere je Pij IX za svetnike razglasil, in ako mu je Viktor Emanuel odvzel pozemeljsko, mu je Bog zanesljivo dal pa nebeško kraljestvo.

Publicist der Gegenwart. (Pregled časništva po vsem svetu.) Pod tem naslovom gosp. Leon Woerl (bukvar v Würzburg-u) daje na svitlo zanimivo delo v sošitkih po 5 pól. Pervi ima priti na svitlo še ta mesec (pros.) in obsegal bode časništvo: badensko, parsko, vitembersko, hesensko in saksonsko; drugi: prusko; tretji: avstro-ogersko; nadaljni sošitki pa: belgijsko, holanško, francosko, španjsko, portugalsko, laško, velikobritansko, rusko, norveško, švedsko, severno- in južno-amerikansko, azijsko, afrikanško in avstralsko z naselbami. Obravnavala se bode tvarina s katoliškega stališa. Posnemalo se bode lahko iz tega, kako so tudi časniške sleparstva (švindelní) krive družih neštevilnih sleparstev, in kako silo potrebno je, da se časništvo poboljša, ako ima kdaj na svetu boljše biti.

Katoličani v Bosni. Med 300.000 Turkov in 600.000 nezedinjenih Gerkov živijo ubogi in po vsih okrajinah raztreseni bosanski katoličani, katerih pastirstvo oskerbujejo oo. frančiškani, kajti svetni duhovni so bili od krutih Turkov nekaj pomorjeni, nekaj so se pa njih silovitosti z begom v bližnjo Dalmacijo ali na Hervaško umaknili. Škof za Bosno je bil prestavil svoj sedež v Dijakovo v Slavoniji, in škofijsko oblast je potem ondi opravljal apostoljski namestnik.

Pregled katoliške Cerkve v tej nesrečni deželi nam pojasnuje šematizem frančiškanski od l. 1877. Ker je občevanje teh redovnikov s svojim škofom v Dijakovem prihajalo čedalje težavnejše, je rimski prestol tem redovnikom podelil privilegij, da smejo tri sposobne redovnike iz svoje provincije naznaniti, izmed katerih bi se imel izvoliti apostoljski namestnik za bosniško cerkev. S pervega je ta privilegij imel nekaj izjem; pa od l. 1735 dalje so bili vsi namestniki izvoljeni iz frančiškanske družine. Sedanji namestnik je mons. Paškal Vujčić, škof „in partibus“. Sedaj šteje ta provincija 7 samostanov; v teku štirih stoletij jih je bilo 20 zatertih pod turškim vladarstvom in njih stanovavci so bili ali pomorjeni, ali so mogli pa pobegniti v države avstrijske.

V začetku leta 1877 je znašalo število vsih frančiškanov 268, izmed katerih jih biva samo 84 po samostanih, vsi drugi stanujejo po raznih pastirstvenih postajah, ktere imajo 105 cerkvá in 916 podružnic; klerikov je samo 70, laiki le štirje.

Pastirovanje je silno težavno, ker verniki so raztreseni po obširnih okolica, nasproti jih biva pa le

majhno število pri farni cerkvi; tako n. pr. šteje duhovnija v Sarajevem 1557 farnov, pa med temi jih stane le 466 v glavnem mestu med 50 do 60 tisuči turkov in gerkov, drugih 11 sto je raztresenih po 21 podružnicah, v okrogu po 4 do 5 ur daleč. Vsih katoličanov v Bosni je blizu 140 tisuč, pa le v šestih mestih jih živi po 1000 skupaj.

Le-ti dobro zasluženi redovniki vzdržujejo tudi 22 ljudskih šol, podpirani od sester sv. Vincenca. Čudno je to, kako so se mogli frančiškani ohraniti cele 4 stoletja pri tako žalostnem stanju bosniških kristjanov in posebno katoličanov, kateri so pod turškimi trinoštvom komaj zmožni skerbeti za lastne potrebe; še bolj čudno, da se je katoliška vera ohranila pri tolikih ovirah, in da se je v zadnjih 40 letih število samostanov pomnožilo (kajti od 7 obstoječih so štirje novi postavljeni), in da so se zidale nove cerkve in šole. To je bilo mogoče doseči le po neutrudljivi darežljivosti ubogih bosniških katoličanov, še bolj pa po podpori ptujih dobrotnikov, posebno po darežljivi roki avstrijske cesarske rodovine. Zdaj, ko se je po avstrijskih zmagah zopet mir povernil, se je nadjati boljše osode za katoličane v tej toliko časa nesrečni in preganjani deželi.

Cvet in sad zveste molitve.

Prošnje.

Oče in mati serčno priporočata udom bratovskim N. lj. G. svojega blaznega sina, ki ga že leto in dan morajo vedno zapertega imeti, in dan za dnevom z glavo ob steno buta ter se je bati, da bi se ne ubil. Ako se mu zboljša, hočeta zahvalo očitno naznaniti v poviševanje češenja N. lj. Gospé presv. Serca Jezusovega. — Bolan mladeneč K., s prehudo rano na obrazu, preserčno prosi bratovske molitve, in naznanil bo zahvalo, ako bode ulišan. — Žalostna mati se priporoča v bratovsko molitev k Naši ljubi Gospej presv. Serca, da bi zadočila gnado tolažbe zoper prerano smert svojega sina.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec prosinac 1879.

I. Glavni nameni: Povišanje sv. Cerkve.

II. Posebni nameni:

27. Sv. Janez Zlatoust, škof v Carigradu, preganjan od krivovercev, † 407. Priporoč.: Zarad vere in čednosti terpeči. Zatrenje pobujšljivih kazališ. Spreobrnjenje razuzdanih pisavcev.

28. Sv. Ciril, škof v Aleksandriji, † 444. Pripor.: Egipt in vsa Afrika za spreobrnjenje. Lakoto terpeči. Zatrenje razuzdanih plesov.

29. Sv. Frančišk Salez., škof, pisavec Filoteje, † 1622. Priporoč.: Razširjanje dobrih, zatrenje kužljivih bukev in časnikov. Nedolžni. Reveži.

30. Sv. Martina, rimska devica, muč. v 3. stoletji. Priporoč.: Deviški stan. Spreobrnjenje preganjavcev nedolžnosti. Duše v vicah.

31. Sv. Peter Nolask, odkupovalec sužnjev, † 1258. Priporoč.: Ubogi sužnji za spreobrnjenje in rešenje. Katoliški redovi in ponižanje njih sovražnikov. Zatrenje pijanštva. Ta mesec umerli.

Listek za raznoterosti.

Gosp. J. Šolar, šolski nadzornik v Ljubljani, je prestavljen v Zadar v Dalmacijo, z enako službo.

Predpustno tombolo bode katoliška družba napravila drugo predpepelnično nedeljo, 16. svečana. — Ker otroci in fantalini, ki velikrat še iz družbinih družin niso, odrašenim in postavnim ljudém nepriliko delajo zastran prostora in reda, naj otroci in dečki pridejo le s starši ali s kakimi oskerbniki in z njimi vred svoje prostore zasedejo, ter se bode vse tako lepo veršilo, da bodo vsi družbeniki zamogli prostor dobiti in zadovoljni biti.

V Ihanu je preteklo nedeljo zvečer ob devetih tolovaj, ki se je bil potuhnjeno priplazil, neprevidoma g. župnika B. Bartol-a, ko je le-ta ravno duhovske molitve molil, s sekirico dvakrat po glavi udaril in hudo ranil na glavo, nekaj tudi na roko, potem pa bežal, ko je gospod vendar še pri zavednosti ostal in začel klicati. Pozneje je bilo slišati, da gospodu ni preslabo. — Tako delajo potepuhi „brez vere“: čujte, zaničevavci in preganjavci vere in duhovstva!

Baron Jožef Žvegelj, sekcijaski načelnik pri vnanjem ministerstvu, je dobil za svoje izveratno delovanje pri berlinskem kongresu železni red perve verste, s katerim je sklenjen naslov „Vzvišenost“ (Excellenz) in čast tajnega svétnika. V ta namen je te dni opravil tudi pri-sego pred cesarjem.

Pesov ne v cerkev! Ljubljanski „Direktorij“ ali mašna pratika od l. 1773 pravi z vso oostrotjo: „Odganjati se morajo pesi od cerkev, ker so silno nasproti spoštovanju, katero smo dolžni cerkvi, kakor da bi cerkev ne bila posvečen kraj in sveta zemlja! Svoje dni, ako so kaki pesi letali po jeruzalemskem tempeljnu, so vse (take pese) do čistega pobili, in celó turki in razkolniki ne molijo in ne darujejo več, ako so take zveri pričujoče.“

Malo dalje pravi: „Pomnijo tedaj naj vsi, kako strašen in z Božjim veličanstvom je napoljen ta kraj, kjer se ne darujejo junci, ne živali, temuč se samo Telo in Kri Kristusova posvečuje, daruje in vziva, in ki ni drugzega, kakor Božja hiša in nebeške vrata, in poslednjič stanovanje Boga z ljudmi, kteremu (kraju) smo zato dolžni veliko spoštovanje in češenje.“ — Tako se je svarilo pred več kot 100 leti na Kranjskem.

Ni misliti, da bi človek, ki pese v cerkev seboj vlačí, imel blagoslov božji pri hiši. In vendar kolikrat se priplazi kaka mercina v cerkev! Kako ostudno je to, in kako hudo zadolžen pred Bogom je lastnik (lastnica), ki si prederzne tako ostudnost jemati sli pušati v cerkev!

Kdaj se je na persi udariti pri „Agnus Dei“? Ako-ravno rubrika (p. II. tit. X.) določno pravi: „Percutiens sibi pectus... dicit: Miserere nobis“ (V tem, ko se udari na persi, reče: Usmili se nas), vendar je skorej sploh viditi, da se udarijo na persi že pri besedah: „Agnus Dei, qui tollis peccata mundi“ (Jagnje Božje, ki odjemlješ grebe svetá), v čimur je očitna zmešnjava. Djanje liturgiško se mora zedinjati z besedami liturgiškimi, ktere pomen tega djanja zaznamnujejo. Na persi biti se pomeni lastno zadolženjenje in kesanje, katero nagiba usmiljenje Božje, in zato mora biti sklenjeno s besedami, ktere nas tičejo: „Miserere nobis, Dona nobis pacem.“ (Usmili se nas, Daj nam mir.) Zato tudi pri čerhi sv. maši za umerle, kadar Jagnje Božje na pomoč za nje kličemo: „Dona eis pacem“, rubrika prepoveduje na persi se terkati. (S. B. v „Časopisu katol. duhovenstva“ zvez. VIII, 1878.)

iz Medane, 13. prosinca. (*Veselo za sv. Detinstvo.*)
 Predragi gospod! Poslali ste mi že lani obilno število podobnic itd. za otročiše bratovšine sv. Detinstva. Hvala, lepa hvala!... Vsi veselo opravljajo svoje molitve za-se in za kineške otroke. Tudi je od časa, kar je ta bratovšina tukaj ustanovljena, hvala Bogú, nehala bolesen differitiška (davica), ki je préd toliko otrók podavila, čeravno zopet letos po gorenjih Berdih, kjer še ni vpljana, hudo rassaja. J. P.

Srečke za zidanje kapele v Gorici so bile vzdignjene 9. grudna 1878. Ker je bilo oddanih nekaj tudi v Ljubljani, bodi omenjeno, da v „Eco del Litorale“ 12. grudna so naznanjene vzdignjene številke. (Ta list ima tudi vredništvo „Zg. Danice“, ako bi kdo želel pogledati in če niso še po drugi poti vzdignjenja dobili.)

Duhovska bratovšina sv. Križa v Terstu je v mesecu kimovcu imela obletni zbor. Pristopilo je k nji preteklo leto 31 duhovnov. Umerlo od začetka (1863) 57 duhovnov, 208 je zdaj živih. Za vsacega umerlega vsak ud opravi eno sv. mašo in celi officium defunctorum; zraven tega vsak v letu enkrat opravi ravno to sa vse ranjke ude. Vstopniki plačajo enkrat za vselej po 5 gl. — Več gospodov želi, naj bi tudi ljubljanska škofija imela enako duhovsko bratovšino sa blagor tovaršev po smerti. Ako bi kateri to reč v roke vzeli, naj bi si oskerbeli zadevne pravila iz teržaške ali tudi iz druzih škofij.

V Terstu rojeni, umerli in poročeni l. 1878. V stolni fari pri sv. Justu je bilo rojenih 392, umerlih 283, poročenih 60 parov; pri fari Marije Velike (pri jezuitih) rojenih 657, umerlih 469, poročenih 158 parov; pri novem sv. Antonu rojenih 1569, umerlih 1191, poročenih 364 parov; pri starem sv. Antonu rojenih 207, umerlih 176, poročenih 73 parov; pri sv. Jakopu rojenih 769, umerlih 542, poročenih 142 parov; pri sv. Ivanu rojenih 197, umerlih 133, poročenih 28 parov; pri sv. Mohoru rojenih 222, umerlih 133, poročenih 24 parov; v deželni bolnišnici rojenih 243, umerlih 1033, poročenih 12 parov; v siromašnici umerlih 87. Skupno število rojenih 4256, umerlih 4047, poročenih 861 parov. — L. 1878 se jih je 80 več rodilo, in 210 več umerlo, kot l. 1877, poročenih je pa obe leti enako število, namreč po 861 parov.

Junaska keršanska učiteljica. V Orleanu je bila gospodičina v neki napravi vmeščena kot podučiteljica in se je podala konec vinotoka v Paris, da bi naredila više poskušnje. Z odličnostjo in s posebno pohvalo jih je izvršila, kar so nemudoma naznanili ministru za poduk, kateri je zapovedal, naj se ji izroči častitansko pismo. Berž ko se je bila vernila v Orlean, se vstopi k nji neka oseba, nalaš poslana od ministra in od župana pariškega, ki ji prinese dekret, vsled kterega je postala nadučiteljica in voditeljica neke više šole s 4000 franki plače na leto, in poleg tega še prosto stanovanje, svečavo in kurjavo, kar je gotovo lepa plača. Toda poštena podučiteljica ni sprejela te ponudbe, kateri je bil namreč pristavljen ta pogoj: „da ne smé v šoli podučevati v katoliškem duhu in nikoli omeniti Boga, še imenovati ne Božjega Imena“. — Kdo bi verjel, da je mogoče kaj tako popolnoma satanskega zahtevati?! Blagor tisučkrat pa učiteljici, ki je zarés poštena in vredna hvale vesoljnega sveta.

Poslednje novice. Italijani, ki so bili papeževega ministra Rosi-a saklali, niso srečni s svojimi opravniki na Turškem. O avstro-bosanski vojski so jim tolovaji saklali enega konzulov v Bosni; sedaj pa je častnik Gola, ki je bil pri mejni komisiji v Bulgariji, boje nekje pri Bukareštu (drugi pravijo, v Carigradu) od tolovajev umorjen. — Laški procesi zoper tiste, ki so v Floren-

ciji bombo vergli med ljudstvo, in zoper Passananta nič prav urno ne grejo od rók. — Kralj Humbert je 9. t. m., v obletnico smerti svojega očeta Viktor Emanvela, klečal pol ure pred mertvaško trugo očetovo in le težko se je ločil od nje. Rekel je boje, da želi čisto sam obiskati svojega očeta. Kaj pač je tožil ta očetu, kako liberalci išejo zaklati zdaj sina, čegar očetu so dali s silo papežu ugrabljene dežele! — V predštevem odseku na Dunaju so té dni odkrivali zanikarnosti novega šolstva, drage šolske palače, nasilstvo za osemletno hojo v šolo itd. Stremajer je priznal napake, rekel pa, da to ni v duhu šolske postave, temuč izvira iz samovoljnosti dotičnih šolskih oblastnij. Se mar to smé goditi brez vednosti ministerstva? — Govori se, da se rezno dela tudi od cerkvene strani za cerkveno vravnavo v Bosni; več apostoljskih namestnikov se ima izvoliti, ki bodo kakor sufragani škofa v Sarajevem. — Časniki zopet pišejo o poravnavi Čehov, Poljakov itd. z vlado, in misli se, da na podlagi obširne samo-vprave in skupne brambe v prid deržave bi se to dalo doseči. Imajo pa želje in zahteve tudi milijoni in milijoni katoličanov; kdaj pa se bo s temi pogajalo?

Duhovske spremembe.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Lovrenc Bošnjak — od prest. ordinariata — za Rajhenburško faro prezentiran, se je tej kompetenci odpovedal, in č. g. Anton Rodovšek, I. kaplan v Reichenburgu, je postal provizor tej fari. Ena kaplanija v Reichenbergu ostane do prihoda novega župnika izpraznjena.

Dobrotni darovi.

Za poškodovane s povodnijo na Notranjskem: Pn. gosp. kan. J. Volc 5 gl. — Neimenovan 5 gl.

Za pogorelce v Nadanjeselu: Neimenovan 5 gl.

Za spominek † župnika Aleša Jerala: Pn. g. dr. L. Klofutar 2 gl.

Za katoličanstvo in katoličane v Bosni: Dr. A. Čebašek, čast. kan. in sem. vodja 5 gold. s pristavkom: „Vivat sequens!“ — G. M. M—k, ud kat. družbe 1 gl.

Za sv. Očeta: Pn. g. kan. dr. L. Klofutar 8 gl. sr. — Dobrotnik 5 gl. s prošnjo sv. blagoslova za-se, ženo, brate in sestre ter za srečno zadno uro. — Po gosp. J. Dolencu 1 gl. — Neimenovan 5 gl. — Pn. g. kan. Fr. Kr. 10 gl.

Za afrikanski misijon: Eden udov 1 gl. — Č. g. A. Potočnik 1 gl.

Za misijon v Adrijanopolu: Neimenovan 10 gl.

Za škofa Daniela Kombonia in misijone v srednji Afriki: Pn. g. kan. dr. L. Klofutar 1 star. tol., t. j., 2 gl. st. den. — Neki dobrotnik 4 gl.

Za sv. Detinstvo: M. Ž. po g. J. Dolencu 7 glđ. — S Kerke 2 gl. 52 kr. — Po g. J. Dolencu 1 gl. sr.

Za stradajoče v Kini in druzih jut. deželah: Po č. g. J. Dolencu 10 gl. — Dobrotnik 4 gl. — M. Ž. po č. g. J. Dolencu 6 gl. — Neimenovan 20 gl. — Pn. g. kan. Fr. Kr. 5 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

Trob. in Šeb. v Vabašah v Amer.: Menjica 50 gl.; stroški za Ter. Šeb. 7 gl. 80 sld.; za Trob.: 7 gl. Ostanek za Šeb. tukaj je še 3 glđ. 20 sld., kateri se bodo z drugim vred izročili Trob, staršem, tam povernite ta znesek (3 f 20 sld.) Šebatovim. — G. M. v L.: Prav hvaležni; zastran napovedanega prosimo. — G. K.: Močno vstregli; serčna hvala in pozdrav! —